

Kjøbenhavnsposten.

Redigeret af J. F. Siødward.

Udgiven og forlagt af N. P. Liunge.

II^{te} Aarg.

Onsdag d. 5. Juli 1837.

Nr. 183.

Sorsendes, ifølge Kongelig allernaadigst Tilladelse, med Posten saavel i Danmark som i Hertugdømmerne.

Nyheds-Post.

Kjøbenhavn, den 5te Juli 1837. — Banksagen (Sluttet). Directionens Erklæring er afgiven d. 13de Decbr. 1836. I Repræsentantskabet d. 22de s. M. udnævntes en Committee, bestaaende af C. A. David, S. P. Hansen og C. W. Saagen til at tage den samme Gjenstand under Overveielse, og som d. 7de Febr. 1837 afgav sin Betænkning, hvori den eensstemmig tiltræder Directionens Formening, at den af Finantserne fremsatte Paaastand hverken har Hjemmel i Bankens Actio og de øvrige samme vedkommende Actstykker, eller er begrundet i Nødvendighed og Billighed. Directionen havde saa udtømmende behandlet dette Emne, hvortil de mange foregaaende offentlige Discussioner alt havde leveret mange brugbare Materialier, at der ikke var levet Committeeen meget at gjøre. Da dens Betænkning imidlertid opstiller flere nye Synspunkter, ville vi ogsaa deraf give et saa kort Resumé, som den nødvendige Fuldstændighed tilsteder. — Den gjør opmærksom paa, at siden der er opkastet Tvivl om den rette Forstaaelse af Actioens, som den mener, aldeles klare Ord, saa vil det være rigtigst at gaae tilbage til Opjørelsen af 1818, for saaledes at see, om der er Grund til at lægge en anden Forstaaelse ind i Actioens Ord, end den, som disses sædvanlige og grammatikalske Betydning medfører. At der dengang har været affattet en Evaluation af de Rigsbankens paahvilende Forpligtelser, som er lagt til Grund for disses forholdsmæssige Fordeling, er ikke blot en Selsølgelse, men berettes udtrykkeligen i Indledningen til Patentet af 4de Juli 1818; men da dette vigtige Actstykke tilligemed alle derhen hørende Forhandlinger, der uden Tvivl maatte bortføres enhver Mulighed af Tvivl, ikke er fremkommet under Sagen, og Committeeen ikke kunde haabe af Regjeringen, i hvis Archiver de naturligviis maa findes, at erholde dem saa betimelig, at den i rette Tid kunde afgive sin Erklæring (See d. Bl. Nr. 168), saa har den selv søgt at danne sig en Udagt over Bankens Status paa hin Tid, da den gif over til at blive Nationalbank, hvilken Calcul naturligviis ikkun kan have en approximatorisk Rigtighed, men dog er nøiagtig og paalidelig nok til at give et sikkert Resultat, hvor der er Spørgsmaal om saa store Summer, som under nærværende Sag. — I det Com-

mitteen derfor i saa Omrids gennemgaaer Bankens Historie, viser den, at Hensigten med Rigsbankens Oprettelse var deels at sikre Landets Pengevæsen, deels at staae Finantserne en vedvarende Indtægtskilde, men at Erfaringen snart havde vist Nødvendigheden af, for at opnaae det første Siemed at give Afkald paa det sidste, og at Regjeringen derfor, ved at lade Rigsbanken gaae over til at blive en Nationalbank, deels restituerede den til den første hengivne Capital til Besidderne, saaledes at den skulde tilhøre dem og give dem Udbytte, naar Banken engang havde opfyldt de samme overdragne Forpligtelser som Amortisationsanstalt, deels forvandlede Banken fra et under Finantserne staaende, kjendt fra sammes Detail affondret Institut til et aldeles privat Interessentkab, hvis egen Fordeel skulde være en Garanti for Opfyldelsen af dets Bestemmelse, at ordne og befæste Landets dybt rystede Pengevæsen. Men da et Grundfond af 33 Millioner vilde være uforholdsmæssig stort for et saa lidet Land som Danmark, saa lod man den Deel af alle Landgrundeieres Behæftelse, for hvis Rente Finantserne alt havde seet sig nedfagede til at tilstaae Vedkommende en tilsvarende Eftergivelse i Landstatten (de 2), ikke indtræde i Interessentkabet, hvorimod de naturligviis maatte tage en forholdsmæssig Deel i Bankens, ikke som privat Interessentkab, men som Statsamortisationsanstalt, paahvilende Forpligtelser, hvoraf Følgen blev, at disse 2 Deles Præstation forvandlede fra et Capitalindskud til en bestemt Afgift i et bestemt Antal Aar, der indbetales til Banken, for gennem den at anvendes til de af Staten anviste Statsiemed, ligesom det var en Selsølgelse, at de, der ikke gjorde noget Indskud, og hvis midlertidige Indskud endog godtgjordes dem til dets fulde Beløb, ikke heller kunde erholde nogen Actieret. At Finantserne ligesaa lidet kunde erholde Actieret, følger ligesaa meget af den temporaire, til et vist enkelt Siemed bestemte, Udøvelses Behæftelse, som af Finantsernes og Nationalbankens Natur. (For nu at udvinde de 2 Deles forholdsmæssige Andeel i de samtlige Bankhæftelser paalagte Statsbyrder, gjelber det at udvinde Rigsbankens samtlige Forpligtelser, og de til disses Opfyldelse den tillagte Resourcer. — Til disse sidste kunde man ville henføre Bankens Activer, der udgjorde 1,866,496 Rbd. 44 s Søl og 4,637,145 Rbd. 89 s S. og L.; men foruden at heraf maa afgaae 1,000,000 Rbd. Søl til Tab og 784,598

at dække den Obligationsgjeld, Banken har overtaget for de $\frac{2}{3}$, altsaa den største Deel af den omtvistede Sum, saa er det kun en Følge af den Raadighed, det aabne Brev af 4de Febr. 1820 gav Banken over sit Overtag, at dertil ikke udfordres endnu langt mere, og at Argumentet altsaa, naar man gaar ud fra de 1818 gjeldende Forhold er endnu langt mere slaaende, end det under de senere forandrede Omstændigheder kunde synes. Ved Siden deraf opstiller Committeeen den Beregning, at hvis de $\frac{2}{3}$ foruden de 12,900,000 Rbd., der udgjøre deres Andeel i Seddelgjelden ($\frac{2}{3}$ af 31 $\frac{1}{2}$ Millioner) ikkun, som Generalprocureuren mener, skulde tilsvare 6,800,000 Rbd. Sedler i Stedet for 18,600,000 Rbd.) som deres Bidrag til Obligationsgjelden, saa vilde denne Sum omtrent medgaae alene til at betale deres Quota af Reservecapitalen, ($\frac{2}{3}$ af en aarlig Præstation af 420,000 Rbd. Sols i 31 Mar er 5,336,061 Rbd. Sols, til en Cours af 233 $\frac{1}{2}$ pCt. lig med 6,225,404 Rbd. Sedler) og hele deres Andeel i den øvrige Gjeld og i Omkostningerne altsaa falde paa Bankinteressenterne. — Kun i et eneste Punkt af underordnet Betydning afviger Committeeen fra Directionen. Denne havde nemlig ved at omtale det fra Patentet 4de Juli 1818 og Regulativet 21de Aug. 1821 hentede Argument for Finantsernes Paastrand yttret, at Institutets Interessenter aldrig havde staaet i Forbindelse med Nationalbanken, men kun med den hidtilværende Rigsbank. Denne Anskuelse tiltræder Committeeen ikke, som det forekommer os, med Rette, men mener, at uagtet Reglerne for Bankens Forhold til Finantserne naturligviis ikke kunne søges i Patentet for Hertugdømmene, saa lader dettes Ord sig dog meget vel forene med Octroiens Bestemmelse. Thi da dennes § 12 til Værgelse for Besidderne af Obligationerne og Ihændehaveerne af Rigsbanksedlerne havde bestemt, at hele Bankens Gjeld skulde hæfte paa Bankens Grundfond og samtlige Activer, saa blev det for ikke at røkke Ideen om Bankens Soliditet nødvendigt, eller i det mindste hensigtsmæssigt, da man lod flere af Bankens Interessenter udtræde af Forbindelsen, at bestemme, at de skulde afgive deres Andeel i Bankens Gjeld til samme, der vedblev som Debitor at hæfte for samme. Saaledes bliver det da og forklarligt, at man ved at opløse Forbindelsen mellem Hertugdømmernes Grundeiere og de tilbageblivende Interessenter, ved denne i sit Væsen reent private Liquidation lagde en aldeles noiagtig Maalestok til Grund, saa at man særskilt beregnede de Udtrædendes Quota i hver Gjeldspost, hvorimod man i Forholdet mellem Banken og Finantserne (paa de $\frac{2}{3}$ Deles Begne) paalagde disse et omtrentlig Equivalent for deres enkelte Debita, ved hvis mere summariske Fastsættelse Regjeringen unegtelig viste den Liberalitet, som man kunde vente af samme, eftersom den ordnede Forholdet paa begge Parters Begne, og det var Statens høieste Interesse, at begrunde den under saa mislige Forhold oprettede Bankens Soliditet og Credit paa en ret fast og sikker Basis. Idet Committeeen til Slutning sammensætter Hovedgrundene for Bankens Paastrand, gjør den opmærksom paa, at ogsaa Generalprocureuren indirect har anerkjendt den, ved at yttre, at Hertugdømmernes Grundeiere valgte det mindst fordelagtige Alternativ, imedens de, hvis Finantserne fik

Ret, vilde være langt bedre farne, end Bankactionairerne, uagtet disse Stilling ved senere 1818 uforudseelige Omstændigheder i høi Grad er bleven forbedret.

Ledige Embeder. — Under danske Cancelli. Sognefaldet for Stovring og Møllerup Menigheder, samt Stovringgaard's Klosters Capel i Marhuus Stift 300 Rbd. — Jarstrup og Lundbye Sognefald i Viborg Stift 200 Rbd. — Ulvborg og Raasted Sognefald i Ribe Stift 210 Rbd. — Kold og Bøbestrup Sognefald i Viborg Stift 250 Rbd. — Borberg Sognefald i Ribe Stift 245 Rbd. — Det residierende Capellani i Kolding, og dermed forenede Sognefald for Alminde Menighed i Ribe Stift 320 Rbd. I Følge allerhøieste Resol. af 15de Mai 1824 er den residierende Capellan pligtig til at give to Dage om Ugen, hver Dag 3 Timer, Underviisning i Religion i Borgerkolens øverste Klasse, hvorimod han er fritagen for at holde Prædiken i Kjøbstaden, undtagen paa de 3 store Høitidsdage, Nytaarsdag og almindelig Bededag.

Et Brev til Redactøren.

Fr. Redacteur.

I Nr. 178 af Kjøbenhavnsposten findes nogle Bemærkninger om Generalforsamlingen angaaende Thorvaldsens Museum, der vistnok ere meget grundede. De vilde tillade, at en anden Tilstedeværende meddele Dem nogle yderligere Betragtninger om samme. Den hele Maade, hvorpaa hiin Forsamling blev afholdt, var, efter min Formening, saa formløs, at den, fra dette Synspunkt betragtet, fortjener i høi Grad Misbilligelse. Da den Bestyrelse, hvorpaa der ved denne Leilighed skulde foretages Valg, efter Indbyrdes Øtring, skulde „afgjøre Alt, hvad der i denne Sag kan komme under Overveielse“, havde det vel først og fremmest været nødvendigt at vaage over, at Ingen gjorde sin Stemmeret gjeldende, som ikke havde tegnet sig for Bidrag til det paatænkte Museum. Men dette var saa langt fra at være Tilfældet, at der ikke var steet det Allermindste for at sikke sig herfor. Enhversomhelst kunde ved denne Leilighed gaae ind i Studenterforeningens Locale, hvor han ved Døren af et der staaende Bud modtog den i Nr. 178 omhandlede trykte Meddelelse fra Indbyrdes samt et Papir, til derpaa at optegne de Mænds Navne, paa hvilke han vilde stemme, uden at der enten blev spurgt om hans Navn eller Stand eller om han havde tegnet sig for Bidrag til Museet eller noget Detslige. Der haves saaledes ikke den mindste Garanti for, at de Valg, der ere steet, virkelig ere udgaaede fra de rette Vedkommende, og dersom der nogensinde kunde blive Spørgsmaal om at vitiere de steet Valg, saa indeholder denne ene Omstændighed en meer end tilstrækkelig Grund til at erklære dem for en Nullitet. Der blev ogsaa allerede paa selve Generalforsamlingen gjort opmærksom herpaa, og viist, hvorledes man paa en simpel Maade kunde have sikret sig i saa Henseende ved at lade enhver Indtrædende tegne sit Navn paa en hos Budet henlagt Fortegnelse.

Paa Generalforsamlingen blev aldeles Intet stillet under formelig Afstemning, navnlig ikke det Hovedspørgs-

maal om den tilkommende Bestyrelses Competence, hvilket dog nok havde været saa meget mere passende, som et af Forsamlingens Medlemmer, Hr. Kammerherre Grevenkop-Castenskjold til Frederikslund i et udførligt Foredrag havde yttret sig om Nødvendigheden af, at der blev forelagt en Plan for Bestyrelsens Virksomhed, hvilke Øtringer af Formanden, Hr. Conferentsraad Collin, bleve affærdigede paa den lidet urbane Maade, som i hiint Nr. af Kjøbenhavnsposten er bemærket. Søvrigt forstod Indsenderen heraf Hr. Conferentsraad Collins Øtringer ved denne Leilighed saaledes, at den tilkommende Bestyrelse vistnok vilde sammenkalde en ny Generalforsamling af de Vidragsyndere, for at indhente deres Bestemmelse, forinden den foretog noget afgjørende i saa Henseende til Museets Oprettelse, og dette kan vel heller ikke betvivles.

Indbyderne havde yttret, at der formeentlig kunde vælges 15 Mænd til at udgjøre den paatænkte Bestyrelse. Dette Antal er nu vel i sig vilkaarligt, men synes dog ret passende, som det overhovedet er lidet magtpaaliggende, om der vælges 15, 18 eller 20; men det burde i det mindste udtrykkelig været sat under Afstemning, om Forsamlingen bifaldt dette Antal. Det var imidlertid saa langt fra, at dette skete, at Stemmesedlerne tværtimod ved Afregning kun vare indrettede til 15 Navne, saa at det, saa at sige, var gjort Forsamlingen umuligt, at fastsætte noget større Antal, end det Indbyderne havde bestemt.

Førend der skredes til Valgene, yttrede Formanden, at det var rigtigst, at Ingen valgtes, uden at han havde et vist Antal af Stemmer, s. Ex. i det mindste en Trediedeel af de Stemmegivendes, og at altsaa, for det Tilfælde at Noget maatte have et mindre Antal Stemmer, Omvalg vilde finde Sted. Da imidlertid en af Forsamlingen bemærkede, at et saadant Omvalg maatte ansees udførligt, da der vilde medgaae flere Timer, førend de først afgivne Stemmesedler vare opsummerede, til hvilken Tid de fleste af de Tilstedeværende vilde have forladt Stedet, og Omvalget dog ikke passende kunde ske af de 20 til 30 Mennesker, der til Slutningen maatte være tilstede, bemærkede en af Indbyderne, at man da kunde bestemme, at der vel i Regelen skulde udtræves en Trediedeel af de Tilstedeværendes Stemmer, men at, naar Noget ikke havde et saa stort Antal, har dog, i Betragtning af Vanskeligheden ved et Omvalg, skulde ansees valgt ogsaa med et mindre Antal Stemmer. Dette var nu, med andre Ord, ikke andet, end at Valgene skulde ske ved simpel Pluralitet, og det synes at indeholde en Modsigelse, at der egentligen skulde fordres en Trediedeel af Stemmerne, men at man dog ogsaa skulde kunne vælges uden dette Antal. Skjøndt denne Mening iøvrigt var lige imod Formandens, blev den ikke videre diskutert, og blev heller ikke stillet til Afstemning, saa at man

ikke kom til at erfare, hvad Generalforsamlingens Mening var om dette Punkt, ligesom det er Indsenderen heraf ubekjendt, om de Mænd, der bleve valgte, alle havde $\frac{1}{2}$ Deel af Stemmerne, da han ikke oppebiede Udfaldet af Stemmegivningen, og Nr. 170 af Kjøbenhavnsposten, hvori Resultatet anføres, ikke har tilføiet, hvor stort Antal Stemmer Enhver havde. De flere andre formelle Spørgsmaal, som ved saadanne Leiligheder bør sættes under Afstemning, s. Ex. hvorledes der skal forholdes naar To have lige mange Stemmer, o. s. v., bleve naturligvis saa meget mindre debatterede, og hvorledes der, hvis dette Tilfælde er indtraadt, er forholdt, er Indsenderen ubekjendt.

Om der ikke burde vælges et vist Antal Suppleanter, da det kan formodes, at en og Anden af de valgte Bestyrere kunde afgaae i den Tid, der vil medgaae til Planens Realisation, blev paa Generalforsamlingen ikke omtalt. Som en Følge deraf er der af denne kun valgt 15 Bestyrere, og Andre eller Flere har Forsamlingen ikke givet nogenformelt Besøielse til at handle i denne Sag. Imidlertid skulle Indbyderne senere, efter hvad Indsenderen har hørt, være bleve opmærksomme paa, at det dog var ønskeligt, at der var et vist Antal Suppleanter, og have, som man vil vide, bestemt imellem sig, at de Fem, som næstefter de 15 Valgte, havde de fleste Stemmer, skulde være Suppleanter, og som saadanne rykke op i de valgte Bestyreres Sted, naar Noget af disse afgaaer. Disse fem Mænd findes imidlertid ikke anførte i Kjøbenhavnsposten Nr. 170, skjøndt Publicum, om hiin Vedtagelse af Bestyrerne end ikke har nogen Gyldighed, vistnok maa ønske at erfare deres Navne og med hvilken Stemmesleerhed de ere valgte.

Naar man saaledes har seet den Formløshed og Tilfidsættelse af Afgørelse for Generalforsamlingen, som de Mænd, der have indbudt deres Medborgere til at sammentyde betydelige Bidrag til et vigtigt Nationalanliggende, ved denne Leilighed have vist, og navnlig har været Dienvidne til den Maade, hvorpaa Formanden, (for hvem Indsenderen for øvrigt har megen Afgørelse) paa Generalforsamlingen, for at bruge det mildeste Ord, affærdigede den Eneste, der yttrede sig om Realiteten af Sagen, saa synes Forfatteren i Kjøbenhavnsposten Nr. 178 ikke at have kunnet vælge noget mere passende Motto til sit Stykke, end det, han har sat derover af Hakon Jarl og hvormed Indsenderen ogsaa vil slutte disse Linier:

„Hakon: „Han leger Konge.

Bergthor: Det bliver Mode her i Landet.“

Moerkesteatret paa Vesterbro. — I morgen (Torsdag) gives en Forestilling bestaaende af Liniedands og „Polichinel, Herremester ved Tilfælde.“

Kærdig fra Teatret Onsdag Eftermiddag Nr. 6.

Redactøren boer i Røstegade Nr. 136 2den Sal, og træffes tilfæst hjemme til Kl. 11 Form. og imellem 5—6 Efterm.

For dette Blad tegner man sig heri Staden paa Hjørnet af Adel- og Gøttersgade, Nr. 8 i Siøen, og i Provindserne paa alle kongelige Postcontoirer; Prisen er kvartaliter 2 Rbd. 48 $\frac{1}{2}$ S. og 2. for indenbys og 3 Rbd. 8 $\frac{1}{2}$ S. for udenbys Abbonnenter.

Trykt, med Hørtigpreste, i det Kongl. Officin, ved Carl C. Werner.